

ללא כהסד"ט ושחייבה להשגש לצינוניה הפילו היא בחזקה מסולקה וכדס"ל להחוו"ד סי קפ"ט סי"ק ג' והגר"ז שם סי"ק קי"ד בשם המכר"ם פדוואה), ומ"מ להחמיר באנו ולא להקל. ולכן נר שתקצב וסת להומרה, אבל לא שטיי הקציעות לא תחשוש עוד לוסת החודש הפלגה וצינוניה.

ואיך שנקוט צמינות, בהכרח דמיונות דאיהבדרר לן צטי"ה ראיות גדולות לשיטה הח"ם שלא נשתנה העצב כלל, וגם הית לן דברי הגרטי"ה והאצני נזר דס"ל שאין להתחשב

בהא דנשתנה העצב, וא"כ ודאי שמחוייבת להשגש לוסתה ולעונה צינונית ככל שאר נשי דעלמא. ע"כ. ואחרי כותבי כל זאה צא לידו ספר שו"ת שצב הלוי יו"ד תנינא ושם צסי קי"ד נשאל צנד"ד וקצב צהחלע דאין להקל כלל צגי הדשים הראשונים של מצוצרה. ע"ש.

ערב צצח קי פרשת ויש צ שנת תש"ח לפ"ק פה גייטס העד ו"צ.

פסח אליהו פאלק

סימן ק"ז

אם חייבים לעיין היטב בעד הבדיקה או דמספיק עיון מעט בעלמא

נמטעה". עכ"ל העמק תשובה מהגאון בעל חזקת עברה שליט"א.

צ) ולענ"ד ל"ע אם אפשר לומר ד"אחר שעיניה צה מעט ולא נראה עליו כלום, שוב אין מחוייבת הו לעיין צו עוד צעיון וכו" וכן מש"כ להלן "נראה דדי צכך לראות מקופי"ה וכו" ע"ש, דלצד ממה שלענ"ד ראיהויו אינן מוכרחות כאשר אצאר, יש גם דיבור מפורש צרש"י הסותר החידוש שיו"א מדצרו. דע" גמ דנדה (י"ז). דהצו"ה הגמ' לשון צריית"ה וז"ל "ת"ש ושל צית מונצו המלך היו עושין ג' דברים ומצכירין אותן לשבת, היו משמשין מעותיהם ציום (ומפרש הגמ' דהכוונה דצדקו עלמן ציום ולא צלילה דלא מוצדק שפיר) וצודקין מעותיהם צמיל"ה פרהצ"ה (קוטון) וגוהגין עומ"ה ועהרה צשגלים". וע"ש צפרש"י ד"ה צמיל"ה פרהצ"ה וז"ל "קוטון מחוך שהוא לצן נראית צו עיפה כחרדל ליצנ"ה אחרינ"ה למד נקי ורך". עכ"ל. הרי לן צהדי"ה דצעינן דצר לצן כדי לאפשר ראיית עיפה כחרדל דהיינו עיפה כל שהיא. ומצו"ה דחיישינן שמה ההא לה ראיית דם של עיפה כחרדל בעלמ"ה, ותיקנו חז"ל שיהא עד הצדיקה לצן להקל ראיית עיפה קענה כזו. וא"כ איך ניקום אןן וגאמר דאין אשה הייבת לעיין ולצדוק אם יש שם עיפה כחרדל משום דצבר שאינו שכיח הוא. דהוי לא שכיח הוא למ"ה נחייב שתצדוק דווקא צעד לצן. וע"י יו"ד סי קצ"ו ע"י ו' דנפסק לעשות צבית מונצו מדכן פסק שמואל וכמצו"ה צסוגי"ה שם.

ועיינתי צספרו של הגאון בעל עמק השוצה על הלכות נדה ומל"התי שבעלמו העתיק ודייק לשון רש"י ז"ה. דז"ל צספר חזקת עברה סי קצ"ו דרך יצרה סס"ק ז' "אך מדצרי רש"י ז"ל שכה צד"ה מיל"ה פרהצ"ה חז"ל מחוך שהוא לצן נראית צו עיפה דם כחרדל עכ"ל משמע דהעטם צצעינן שיהא לצן אינו מפני שלא יצו"ה לעשות צין מראה למראה, דהיינו צאויכות הצצב, הלא שיהא ניכר צו מהות הדם, דהיינו אם יש שם צכלל איזה עיפה דם, דצלצן ניכרת צו היעב אפילו עיפה קענה מאד, וא"כ אין נפק"מ צין זמנינו לזמן הש"ס, כיון דצעינן צגד הלצן כדי שימ"ה אם יש שם איזו"ה אדמומית דזו ניכרת רק צלצן דווי"ק צזה". עכ"ל. ולכן לא אצין איך נקט להקל אחרי שבעלמו דייק דצרי רש"י הללו דמצו"ה מהם דיש לעיין לעיפות קטנות.

ח) בנוגע לשחילה"ה דה אם חייבת אשה לעיין היטב על בעד לראות אם יש עליו איזו"ה נקודות קטנות או דדי צצדיקה בעלמ"ה ראיית"ה אה אשר כהצ בגאון בעל שו"ת עמק השוצה ואצתיק דצרו, ואח"כ אצו"ה לדון ולצדוק אה החידוש הגדול שיו"א מדצרו. וז"ל צסי קמ"ד "נראה דאף דאם מוצ"הין אפי' נקודות קטנות כהודו של מהט עמ"ה, דאין שיפור לראיית הדם, וכש"כ צרי"ה סי קפ"ג עיי"ש צש"ך סי"ק ג' וצסי ק"ץ ע"ה ל"ג, מ"מ אם צדקה אה עדה אחר שעיניה צה מעט ולא נראה לה כלום, שוב אין מחוייבת הו לעיין צו צעיון וצדקדוק היעב כולי האי ואולי המ"ה ימלא איזו"ה נקודה דקה מן הדקה דצבר צי"ה הנוצ"י ז"ל צמה"ת סי ק"ה דאין דרך המקור להול"ה עיפין קטנים עיי"ש. ועיין ג"כ צשמלה סי ק"ץ סי"ה סי"ק י"ב, דהוכי"ה דראיה פהות מצגרים הוי מילה"ה דלא שכיח"ה וע"י ג"כ צצ"ה צסי קפ"ג דפהות מכהרדל אין הדרך לראות. וכיון דהוי מיל"ה דלא שכיח"ה אין לריך לצדוק אחריו, וכמצו"ה צסי פ"ד לענין הולטי"ה. עיי"ש צצ"ז סי"ק י"ב וצש"ך סי"ק כ"ב. והא ראי"ה דאם היה מן האורך לעיין הדק היעב אז היה השש על כל נאמנות הנשים לענין צדיקה העד, וכמו שכן דעת הרש"ל לענין צדיקה הולטי"ה, וכש"כ הש"ך ז"ל צסי פ"ד סי"ק ל"ה, וכמצו"ה צפסחים ד' צגי נשים אימור לא צדקה יפה, וע"י צסס"י קפ"ו דיש לראש להניח שהצדוק אשהו גם עד שלו, משמע דנאמנה צלי פקפוק.

ואפילו צצדיקה הפסק עברה, נראה דדי צכך לראות מקופי"ה ואין לריך מעיקר הדין לעיין ולצדק היעב היעב, ואע"ג דמלריכין מוך דחוק צגי הפס"ט כדי שיהצבר היעב שהפסיקה לגמרי, מ"מ נראה אין הכוונה כדי שיצורר גם מנקודות קטנות כהודו של מהט, דלענ"ד אם היישינן לנקודות קטנות כהודו של מהט אז גם מוך דחוק לא תהני ל"ה, אלא צוודאי לא היישינן דלמ"ה מוצ"ה המקור עדיין דם כהודו של מהט צסהמ"ה, וא"ל להוש כ"כ מדיו"ה, וצפרע דא"כ אין לדבר שיפור.

ולפיכך גם מורי הור"הו"ה ח"ל שיעיינו ציוהר מהג"ל, דלא גרע מהאשה בעלמ"ה, זולה אם השואל מעיר אותו על כמה נקודות, אז לריך לעמוד על צירורן של הנקודות. כנלענ"ד צכל ז"ה, והגם שלמעשה לא הרהצתי צנפשי לעשות כן, מ"מ כנלענ"ד לדינ"ה אם יסכימו עמי בעלי הור"ה להלכה

ג) ומצד הראיות שכתב בהשערה נלענ"ד יש להעיר טובה. עלמס הדבר שכתב הצי"ח דעיפה כחרדל אינו שכיח אינו ענין לבדיקה הפסק טובה או לבדיקה יום הוכה. דדברי הצי"ח הוי, שאין דרך אשה לראות "עיפה בעלמא" ותו לא. אבל שילא ממנה עיפה קטנה בהחלט שפיעת וסחה או בגמר שפיעת הוסת ודאי נראה דדבר שכיח הוא כאשר אבאר. דז"ל הצי"ח בס"י קפ"ג סוף ד"ה משרבו וכו' "דזפרק יולא דופן (גדה מ"א). אמר רבי יוחנן מקור שהזיע כ"י עיפות מרגלויות עמלא ודוקא הרחי אבל חדא אימר מעלמא אהי (פ"י מן הלדדין). וזה יאמר כאן (גדה ס"ו). דהחמירו בנות ישראל אפילו עיפה דס אחת כחרדל (ולכאורה מה שייך בזה "החמירו בנות ישראל" הא בעיפה כל שהוא הוא גדה דבר תורה) דאז"פ שאינה כי אם עיפה אחת לא תלין דמלדדין אחיא".

ב) משנה דדמאי פ"ד מ"א דעס הארץ אף דאיסור עבד קיל ליה מ"מ איסור שבת המיר ליה ביותר וכו"ג דזוכתי טובא. ולכן אף דחמץ (אילו היטה הבדיקה חיוז דאורייתא) לא היו נשים נאמנות, היינו משום דחמץ דמותר כל השנה אינו חמץ ביותר צעיני הנשים. אבל חולעים קים לן דמזרות הן זו ביותר ויש להאמינן. וכו"ג כתב הפחד יחזק אוח ח' ערך חולעים (ודבריו מוצאים בדרכיה סי' פ"ד ס"ק קי"ב) וז"ל "העיקר לדינא כדעה הש"ך שמנהגם של ישראל הורה הוא שסומכין על בדיקה נשים כיון שאנו רואין כי נשי דידן בענין איסורין הם נשי חיל ויראה ה' הרהרה על לוח לבן ומזכרות מן החטא ובכל איסורין אנו סומכין עליהם בין בדיקה החלב ודס והן כדס נדות וכו' וכ"ש שיש לסמוך עליהם בבדיקה פירות וירקות" עכ"ל.

ה) והנה האמינה ההורה את האשה בעיני נדות, ועשהה אוחה אחרתית לכל עיני נדות וכדכתיב "וספרה לה", והרבה דברים שבעיני נדות אית בהם טירחא, כגון לעבול כדן בלי חליצה (אם היה לפני זה חליצה על רוב גופה, או על רוב שערותיה לעת הגאונים דזה הוי חליצה דאורייתא) וההורה האמינהה שחכין עלמה כראוי ותעבול עלמה כראוי. הרי לן גילוי מהחורה, דדבר זה, דהיינו איסור נדות חמור הוא ביותר צעיני הנשים ויש להאמינן אפילו בדבר דאית ביה טירחא. וכ"כ אפילו אין בעיר מקור חמה ואער גדול הוא לאשה לעבול כדן במקור קרה, מ"מ אם חאמר לעלה טהורה אני לך נאמנת שטבלה כדת וכדן וירדה עד שלא יראה מקלח שעררה מן המים. וכל זה מוכיח שבענין זה נשים נאמנות ואפילו יש בהדבר אער או טירחא גדולה. וכ"ש בנ"ד דלענ"ד בדיקה העד אינה דבר של טירחא, וגם בלאו דברי הכרהי העב"ש והפחד יחזק יתיישב נ"ד בקל. ולאור כל הנ"ל, ובעיקר מכה דבריו המפורשים של רש"י בגדה (י"ז). דזכרנו, נלענ"ד שיש להורות שאשה חדוקה עד הבדיקה היעב, דהיינו שחשים לב לראות אם הוא נאמנת נקי לגמרי ואין עליו טיפות קטנות, ובדאי לא תרגיש בכן אם תעבור על העד בהעברה בעלמא. ע"כ. אור ליום ג' פרשת שמח השלי"ט לפ"ק פה גייעסהעד י"ו.

פסח אליהו פאלק

ג. ב. הלום ראיתי בספרו חזקת טברה סי' קל"ו דרך קלרה סי"ק נ"א שכתב הגאון בעלמנו להיפך מדבריו בתשובותיו, דז"ל שם "ולריך שחטיין זו היעב צעינא פקיהא אם יש שם טיפת דס". ושם במורה דרך סי"ק א' הראה כמקור לדבריו דברי רש"י שזכרנו דז"ל שם סי"ק א' "טיי רש"י ז"ל בדי"ה מילא פרהבא דמשו"ה אריך לכן כדי שיוכר זו אפילו עיפת דס משמע שאריך להזכר גם מטופה קטנה משו"ה אריך שחטיין זו היעב". עכ"ל.

ובל זה בראיית טיפה בעלמא והו לא. אבל כאשר הוסת מהחיל לזבזב ביום וסחה ודאי י"ל דהדמים מהחילוס מן הקל אל הכבד כאשר עינינו רואות. וא"כ י"ל דבתהילה הראה טיפה דס ואח"כ לאט לאט מהחזקת השפיעה. ולכן בבדיקה יום וסחה יש לה לחשוש דכבר התחיל וסחה כאשר דרכה בכך, ויש לה לעיין אם יראה ממנה טיפה הראשונה של דס נדחה. וכ"כ בגמר שפיעת הדמים דהיינו בדיקה הפסק טברה כאשר הדמים פוחתים והולכים ודאי שלבסוף יהמעט הדם עד שלא ילא ממנה אלא עפה כחרדל ואח"כ יפסוק לגמרי. וא"כ בבדיקה הפסק טברה יש חיוז לעיין אם נאמנה פסק הדם לגמרי, או דעדין יולאח ממנה טיפה כל שהיא בעלמא. ולכן בבדיקות שאשכ חייבת בכן לכאורה אין שום דר לומר שאינה חייבת לעיין ולראות אם יש על עד הבדיקה לכ"כ טיפות קטנות ביותר.

ד) ונבא להעטם השני שכתב הגאון בעל עמק השערה, והא דאם נאמר דחייבת לעיין היעב א"כ דבר זה הוא דבר דאית ביה טירחא, ואין להאמינן נשים בכזה, וכמבואר בפסחים (ד). דבאיסורי תורה דיש בבדיקתם טירחא אין נשים נאמנות. לזה אשיב, חדא דמי יימר דלבדוק ולעיין היעב על עד קטן הוא "דבר דאית ביה טירחא". וברור שאין דמיון בין טירחא בדיקה חמץ של כל הבית או טירחא בדיקה הזרת או שאר ירקות דמוחזקים בחולעים לבדיקה קלה כזו של הסהכלות ועיין על עד הבדיקה.

ועוד שנית דבנוגע לעלם הערת הרש"ל הוצא בש"ך יו"ד סי' פ"ד ס"ק ל"ה דא"כ אנו מאמינים נשים על בדיקה ירקות דמוחזקים בחולעים הא הוי כנגד סוגיה הגמ' דפסחים, כבר ישבו הדבר היעב הגאון בעל עה"ש שם. דע' בעה"ש ס"ק פ"ב דכתב דבדבר דקום לן דנשים מזכרות זו ביותר אין לחשוש שמא יתעללו. וכו"ג מנינו שיש מי שאינו מזכר בדבר אהד, ומ"מ בדבר אחר הוא מזכר. משום דחמור לו.